

Rekonstrukcija bivališča iz starejšega neolitika pod skalnim previšom Grande Rivoire v Sassenage na Vercorju

orodja. Zgodovino prvih prebivalcev Alp in obenem zadnjih predzgodovinskih lovcev lahko strnemo v štiri dejanja, katerih zaporedje narekujejo velika podnebna nihanja in z njimi povezane globoke spremembe v rastlinskem in živalskem svetu, ki so tako značilne za konec poledenitev.

MAGDALENIENSKI LOVCI

Med letoma 14 000 in 12 000 pred našim štejetjem so ti ljudje uspešno širili svojo kulturo po dolini Rona navzgor v predalpska gorovja in njihova vznožja prav do Švice in v južni del Jure. Taborili so v ravnini ob bregovih rek pod šotori ali pod skalnimi previsi in lovili v stepsko-tundrski pokrajini z redkimi šopi vrb konje, severne jelene in bizone, poleti pa so se odpravljali v gore loviti kozoroge, svizce, planinske zajce in skalne jerebe ter postrvi in losose.

Kremenovo orodje, ki so ga najraje izdelovali iz podolgovatih odbitkov (rezila ali rezilca), je različno, a standardizirano, to se pravi enako na različnih nahajališčih in med seboj zelo podobno. To so dleta, s pomočjo katerih so izdelovali koščena orodja, svedri in strgala, s pomočjo katerih so pripravljali orožja za metanje in strgali kože, ali rezilca z retuširanimi robovi, ki so jih drugega poleg drugega vdela v ročaj in so služila kot nož. Poznamo tudi različno orodje iz jelenovega roga ali kosti: osti kopij ali harpun, s

katerimi so opremljali metalno orožje, svoje lovske harpune. S pridom so izrabljali posebnost določenih krajev v ravnini, kot je Saint-Nazaire-en-Royons, za specializiran lov na konje. Ta primer lepo kaže, kako odlično in do vseh podrobnosti so poznali obnašanje lovnih živali na ozemljih, ki so ga obiskovale ob določenih letnih časih.

Čeprav je bila tod umetnost manj razvita kot v pokrajinah zahodno od Rona, na primer v pokrajinah Ardechein Perigord ali v Pirenejih, so se z njo ukvarjali tudi v ravninskih taboriščih.

Vrezovali so živalske like v kost ali v prodnike, niso se pa ukvarjali s slikanjem na (jamske) stene.

PRVI LOKOSTRELCI

Magdalenicem so približno 12 000 let pred našim štejetjem sledili azilijenci. Takrat so se dogajale veličastne klimatske spremembe: podnebje se je ogrevalo in ozemlje so pričeli poraščati gozdovi (bori, vrbe). To ogrevanje je od tod proti severu ali v višine odgnalo predstavnike mrzlega podnebja, severne jelene in konje; nadomestili so jih jelen, srna in kasneje divji prašič. Ta kriza je gotovo manj prizadela lovce izpod gora, ki so bili že vajeni lova na različno divjad, kot pa tiste z ravnin, ki so bili v svojem gospodarstvu popolnoma odvisni od severnega jelena.

Od teh časov dalje so se skupine lovcev privadile na bolj različen lov na divjad, ki se ni pojavljala v čredah. Ti lovci so uporabljali novo orodje azilienskega tipa, za katerega so značilne kremenove konice za puščice in majhna strgala za obdelavo kože. Dleta postajajo redka, kajti ob pomanjkanju rogovja severnega jelena je tudi obdelava kosti postala manj pomembna. Nekatera taborišča v gorah, kot na primer Meaudre na Vercorju, kažejo ozko usmerjenost v lov na svizce in v kuhovinarstvo.

Spomin na planinko

ZVONKO ČEMAŽAR

*Sem hodil sam v naravo, na planine,
odveč prijatelji bili so, znanci;
nenadoma med redkimi izbranci
edino tebe vpletel sem v spomine.*

*Takrat lepo bilo je in vrhovi
zlatili, draga, v čaru so se sonca;
a midva sva predala se brez konca
daljavam in prešerni misli novi.*

*Arkade velikanov, njih oboki,
razgledovale so se okrog naju
in srečo uživala sva pod njihov loki.*

*Na moč bilo je vse podobno raju.
Kjer sled rdečo je pustila šminka,
objem bil z ustmi je sladak, planinka.*